

Allikate ümbruses toimuv tegevus mõjutab nende veerohkust ja vee kvaliteeti. Kaevandused ja maaparandus muudavad allikate veerežiimi, ebaõige maaharimine veekeemiat ning inimeste hoolimatu käitumine risustab allikate ümbrust.

Allikate ümbruses **50m** ulatuses veepiirist on keelatud:

- maa kasutuse sihtotstarbe muutmine;
- loodusliku rohumaa, metsa või soo ülesharimine;
- vee kvaliteeti ohustavate ehitiste rajamine;
- maavarade või maa-ainese kaevandamine;
- metsa lageraie;
- kuivendussüsteemi ehitamine;
- reoveesette laotamine;
- mootorsõiduki ja maastikusõidukiga sõitmine.

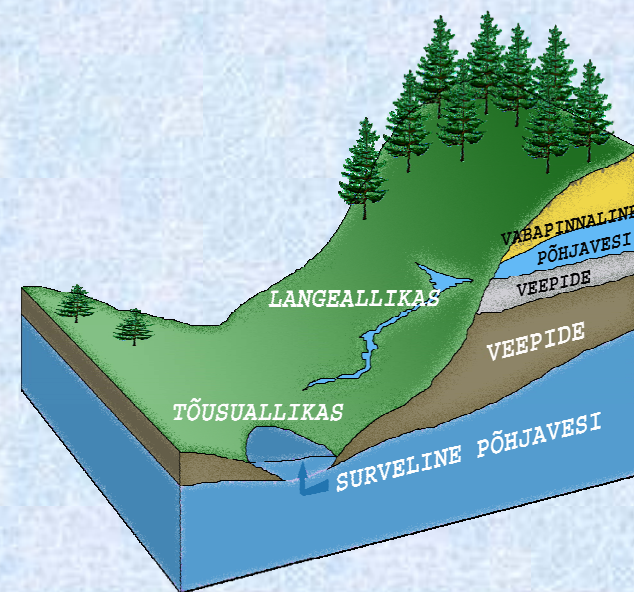
Sõnnikuaun peab olema allikast kaugemal kui **100m**.

Tähtsamad allikate kaitsenõudeid sätestavad õigusaktid:

- Veeseadus
- Loodukaitseseadus
- Pandivere ja Adavere-Põltsamaa nitraaditundliku ala kaitse-eeskiri
- Veekaitsenõuded väetise- ja sõnniku-hoidlatele ning siloladustamiskohtadele ja sõnniku, silomahla ja muude väetiste kasutamise ja hoidmise nõuded

ALLIKAD, NENDE TÄHTSUS JA KAITSMISE NÕUDED

Allikad on looduslikud põhjavee maa-pinnale väljumise kohad.

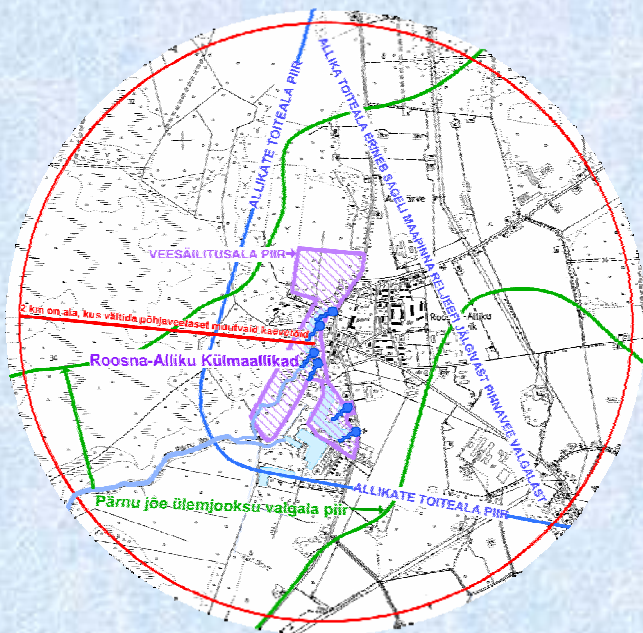

Allikate veerohkusest ja veekvaliteedist sõltub nendest algavate ojade ja jõgede vesi.

Rahastaja: KIK

Tellija: Järvamaa KKT

Koostaja: AS Maves

Allikate läheduses 2 km raadiuses tuleks vältida põhjaveetasel muutvaid kaevetöid.

Allikate ümbruses on **10m** ulatuses keelatud väetamine ja taimekaitsevahendite kasutamine.

Ehituskeeluvöönd allikate ümbruses veepiirist on **25m**.

Vabapinnalise (surveta) põhjavee väljavoolul moodustuvad **langeallikad**, millest tavaliselt algavad ojad.

Lavi allikas (langeallikas)

Tõusuallikate vesi voolab surve mõjul maapinnale alt üles: nende kohale on tekkinud lehtrid, mille põhjas vesi “keeb”.

Kiigumõisa allikas (tõusuallikas)

Sopa allikas on Eesti sügavaim allikas. Tegemist on tõusuallikaga, mille sügavus on 4,8 m.

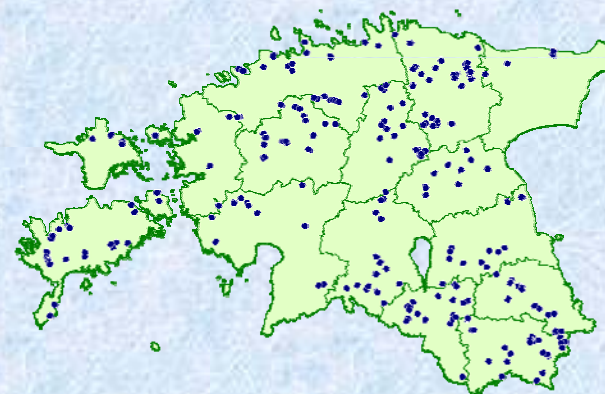
Olenevalt toitealast jaotatakse allikad **alalisteks** ja **ajutisteks**. Viimased töötavad ainult veerikkal ajal, kui põhjaveetase on kõrge.

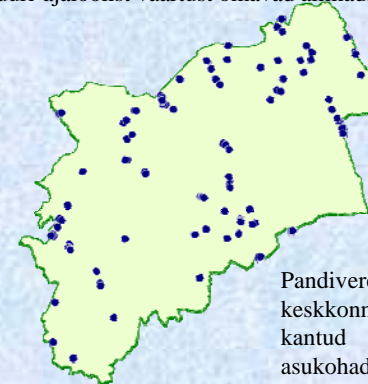
Virulase koobas Tuhalas on Eesti pikim koobas (58 m) ning see on ühenduses Nõiakaevuga.

Eriti omapäraseid on **karstiallikad**, mis ilmuvad pinnale seal, kus maa alla neeldunud ojad-jõed, nn salajõed, maapinnale naasevad, näiteks Tuhalas, Jõelähtmel, Kuivajõel jm.

Eestis arvatakse olevat kuni **10 000** allikat. Enamus neist on väikesed. Suuri, alalisi allikaid on viiesaja ringis.

Eesti ürglooduse raamatus kajastatavad suuremad ja kultuuri-ajaloolist väärtust omavad allikad.

Pandivere piirkonnas on keskkonnaregistrisse kantud 135 allika asukohad.

Eestlaste kui maausku inimeste jaoks on allikad ajalooliselt olulist rolli mänginud. Allikate (näiteks ohvriallikate) ääres tehti rituaalseid toimingus ning nende vett kasutati joogiveena. Tänapäeval on allikate kaitse oluline vee-elustiku kaitse seisukohalt. Lisaks väärtustatakse allikaid kultuurilise, ajaloolise, puhkeotstarbelise ja maastikku ilmestava väärtuse tõttu.